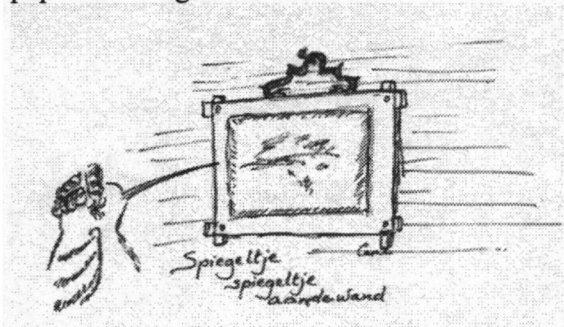

De meest geliefde vogel van Nederland

Keuzeshows doen het goed. Je laat kandidaten zich op tv presenteren in een reeks afleveringen met een kritische jury en vraagt het publiek om per sms'je te stemmen voor de eindoverwinning. Als politici deze strategie oppakken, worden de verkiezingen weer een succes. Vroege Vogels is vlotter: ze houden een soort songfestival voor vogels. Niet per sms. En zonder tv-jury. Maar waarom alleen stemmen over vogelsound? Waarom niet meteen de pixel-factor, het thrill-element en de aaibaarheid mee laten wegen? Waarom is er geen verkiezing van dé VOGEL van ons land? Via een tv-show of gewoon in een poll op internet waarbij onze stem telt?

Carel de Vink*

Vogels moeten het doen met een roemloze 'vogel van het jaar' en als het tegenzit een plekje op de Rode Lijst. De meest getelde tuinvogel, de topper van de trekvogeldag. Het zijn maar bescheiden vormen van het meten van de herkenbaarheid, populariteit of beschermbehoefte van een vogelsoort. De Britten kennen een nationale vogel: de Roodborst. Welke soort waarderen wij, nuchtere Hollanders, het meest? Laten we ons eens bezinnen op de vraag: wat is de populairste vogel van ons land?

De eerste factor is natuurlijk: welke soort is het mooist? Immers, vogelliefhebbers zijn oogjagers: je wilt de soort gezien hebben. En een soort die 'oogt' gooit hoge ogen. Maar wat is schoonheid? Laat ik er maar geen doekjes om winden: volgens mij is het onmogelijk om de mooiste vogel te kiezen? Waarom? Lijsten zijn statisch. Vogels én vogelliefhebbers niet! Maar goed, laten we eens kijken wat de criteria zouden kunnen zijn. Ten eerste: Wat maakt een vogel mooi of lelijk? Ten tweede de persoonlijke voorkeur: Wat vind ik, wat vind jij? En dan tenslotte de consensus: Zullen we landelijk stemmen tijdens een grote tv-show met inspraak per sms'je? Met een publiek dat denkt dat een Spreeuw een kleine kraai is? Of gaan we selectief te werk en nodigen we alleen vogelkenners uit om eraan mee te doen?

Eigenlijk begint het probleem al met de enorme verscheidenheid aan vogels. "Nederlandse" vogels bestaan niet. Er is geen soort die exclusief in ons land voorkomt. Anderzijds komen er telkens nieuwe soorten bij. En dan zit je met een probleem. Is de Groene Reiger een inheemse soort omdat hij sinds enkele jaren (wild of escape?) rond Amsterdam gezien wordt? Datzelfde kun je jezelf afvragen met de Huiskraai, de verwilderde duiven en parkieten en ga zo maar door. Maar vooruit, de Belgen kozen Pater Damiaan als grootste Belg aller tijden (een mooie keuze!) terwijl deze man zijn grote inzet ver buiten de vaderlandse grenzen verrichtte. Laten we het ook maar ruim nemen: alles wat snavel en veren heeft en zich vrij in ons land weet te handhaven, telt mee. Dus helaas niet de Grasparkiet of Zebravink. Wel de Huisduif en de verwilderde Blauwe Pauw. Ha! meteen al een kanshebber. Met zijn fraaie "staart" en parmantige kroontje! Ziezo, dat wat betreft de voorselectie.

Dan: wat maakt een vogel meer of minder mooi? Opgegroeid op een stadse bovenwoning waren de balkonscènes voor mij bepalend: De logge Houtduif met zijn prachtig glanzende kop en dat ragfijne lijnenspel op zijn hals was mooi. Minstens zo mooi was een jonge Merel met zo'n donzige borstpartij van koper. En niet te vergeten een natgerengende huismusman; dat lijnpatroon op zijn warmbruine rug... Helemaal stil werd ik van een bespikkelde Spreeuw die zat te glanzen in de ochtendzon. Toen kreeg ik een bril en ontdekte de sier van een snelle Gierzwaluw. En het tegen het grauw van de stad helder afstekende geel en groen van de Koolmees. Een logeerpertij confronteerde me met de Gekraagde Roodstaart.

Bestond er iets mooiers? Maar ja, toen kende ik de IJsvogel nog niet; en de Bijeneter; en de sierlijkheid van de Kluut, of die van het Nonnetje (zowel man als vrouw zijn plaatjes!) en de Goudvink. De robuuste schoonheid van de Havik. Het kunstige netwerk op de rug van de Watersnip. En ga zo maar door! Geven de kleuren de doorslag? Of de details? Kijk eens goed naar de rugpatronen van grauwtjes als Kneu, Heggenmus of 'Grauwe' Gans. Let eens op de snavel van Kluut en Poelruiter; de kraallogjes van de meeste zangertjes en de koptekening van een Rietzanger. En als sierlijk gedrag een rol mag spelen, maken de speelse Boomklever en de koddige Staartmees ook een kans. Net als de zwierende zwaluwen en sterns of de souplesse van een vliegende Boomvalk. Scoort de Bijeneter dan dubbel: op kleur én gedrag?

Uiteindelijk komen we uit bij persoonlijke smaak. Eerlijk gezegd is die bij mij bepaald niet constant. Vaak speelt de emotie van het moment een rol. Ooit hield ik de sierlijk geblokte veer van een Griel in mijn hand. Prachtig! Zijn felle oog en grove kop behagen zijn soortgenoten ongetwijfeld. Maar toen ik in een vogelpark de vogel in levende lijve zag, daalde hij een flink aantal treden op de ladder van mijn esthetische bewondering. Dan wint een groen en purper oplichtende 'zwartwitte' Ekster in mijn tuin het eerder. Een tijdens een fietstocht langs flitsende IJsvogel, kan daar iets tegenop? Maar even later brengt het pastelkleed met dat fraaie

snaveltje, dat knevelstreepje en het kogelooijje van een Baardmannetje me op andere gedachten. Een levende aquarell! Een groepje foeragerende Kluten op hoge blauwgrijze poten overtuigt me kort daarna: zij verdienen de eerste plaats. Alhoewel... Heb je ooit staan kijken naar een zonbeschenen groep Witvleugelsterns in prachtkleed boven diepgroen water? En kijk eens aandachtig naar het kopje van een Winterkoning, Vuurgoudhaan of Paapje? De sierpennen van een Appelvink, de lakpuntjes van de Pestvogel. Het spel van zwart, wit en grijs van de Klapekster.

Voor wie van vogels houdt is misschien het moment bepalend. Die ene vogel op dat ene tijdstip. Het samenspel van de verrassing, gecombineerd met licht, kleur en vorm, gedrag en houding: als je het wilt zien en de tijd neemt om ervan te genieten! Van dat eenvoudig beige duifje met zijn sierlijke zwarte nekbands. Van dat 'zenuwachtige' Waterhoentje met zijn beweeglijke staart en kleurige snavel. Van die zwevende meeuw bij tegenlicht. Van de Kuifmees met zijn parmantige kuifje. Een Grote Bonte Specht met zijn dambordschakering en rode buik. Op zo'n moment is er maar (eventjes maar) één nummer 1. Dik verdiend.

Over het geluid hebben we het dan nog niet eens gehad... De een krijgt kippenvel van het diepe raspen van een Raaf. Een ander wordt emotioneel van de hoge triller van de Regenwulp of het staccato van een Groene Specht. Dan hebben we het nog niet over melodieuze talenten als de Wielewaal of een van onze vele kleine zangers. Hoe komen we ooit tot een gezamenlijke voorkeur? U mag het zeggen. Misschien wel via (het is maar een tip) de website van onze werkgroep. Al zou ik pleiten voor een tv-show met naast spectaculaire soorten ook de alledaagse op hun beste momenten! Daar kunnen we een reeks van jaren mee vullen!

*) Met welgemeende excuses aan de talloze niet genoemde 'Nederlandse' vogelsoorten